

ความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

สุภาพ ยืนยง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน โดยสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test และทดสอบการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน One Way Analysis of Variance ทั้งนี้มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครูเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าครูเพศชาย 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ : 1) ความคิดเห็น 2) คุณลักษณะของผู้บริการ

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานและเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม ประเทศชาติ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยให้ความสำคัญของการศึกษา มีการจัดระบบการศึกษาได้อย่างเหมาะสม กับ ประชาชนในประเทศ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ประเทศนั้นๆจะมีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและศิลปวัฒนธรรม เพราะการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต จะเป็นโลกแห่งการเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งจะเป็นโลกแห่งการแข่งขันอย่างรุนแรง “คุณภาพของคน” จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของสังคมแต่ละสังคม การศึกษานับเป็นรากฐาน ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า แก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจาก การศึกษาเป็นกระบวนการ ที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่ จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังงานสร้างสรรค์ที่สามารถพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, 14) ดังนั้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ จึงเป็นเรื่องที่ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องร่วมมือ ร่วมใจ ส่งเสริม และสนับสนุน

ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ในการที่จะนำองค์การประสบความสำเร็จซึ่งเป้าหมายก็คือตัวผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ในด้านการเป็นผู้นำ ความสามารถในการบริหารงาน การตัดสินใจที่ดี ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำองค์การของตนให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา (วิชราพันธ์ แดงทิพย์, 2549, หน้า 13) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีสมรรถนะในการบริหาร มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และต้องมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553, หน้า 14)

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา เพราะถ้าผู้บริหารสถานศึกษาขาดคุณลักษณะของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีแล้ว ย่อมจะส่งผลต่อการบริหารงานในสถานศึกษาตามมา จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีข้อบกพร่องดังนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดเทคนิคและวิธีการบริหารงานที่ดี ทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้ เช่น ขาดเทคนิคการเป็นผู้นำ เทคนิคการแก้ปัญหา ขาดเทคนิคในการบริหารบุคลากรในสถานศึกษา ขาดเทคนิคในการกำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามและประเมินผลงาน ขาดคุณลักษณะของการเป็นผู้บริหารที่ดี ซึ่งส่งผลต่อการทำงานและการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 6-7)

จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้ว คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาที่พึงประสงค์ในเขตอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 64 โรงเรียน ที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้ผลวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาผู้บริหารในสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และเป็นข้อมูลให้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มี คุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ใน อำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศและ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรครูที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ ในอำเภอสังขะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรครู ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน โดยสุ่ม อย่างง่าย (Sample Random sampling) แบบเฉพาะเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ โดยมีขอบเขตของเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมี คุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านการร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ 3) ด้านการมีความรู้ความ เข้าใจในหลักการบริหาร 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านการร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ 3) ด้านการมีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหาร 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (Independent Sample t – test)
4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อครูและนักเรียนอันนำไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อครูและนักเรียนอันนำไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี

2. ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และรายด้านพบว่า ด้านการร่วมงานกับผู้อื่น ได้อย่างสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การอภิปรายผล

1. ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับไชยโรจน์ ศรีวิเชียร (2550, หน้า 65) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี พบว่า ทักษะการบริหารตามสภาพปัจจุบันของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารในอำเภอสังขะมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ ประพฤติตนอยู่ในหลักของศีลธรรม ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยแบ่งตามสถานภาพ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณญา วงษาคร (2556 หน้า 76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารบุคคลตามระบบคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในอำเภอพัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ครูที่มีสถานะภาพทางที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นอาจเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสังขะ มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ ให้ความสำคัญบุคลากรอย่างเสมอภาค เป็นกันเองกับทุกคน มุ่งเน้นความเป็นธรรมและเสมอภาครักษาผลประโยชน์ของบุคลากรเป็นหลัก

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ในอำเภอสังขะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่ารายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้าอิสระ สุดา หมั่นจง ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผู้บริหารโรงเรียน ของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเบตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่าครูผู้สอนที่มีเพศและวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีอายุและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอายุงานราชการและประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันเป็นการศึกษาที่ต้องใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้ในสถานศึกษา รวมถึงกับติดต่อประสานงานด้วยระบบออนไลน์ เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารยุคใหม่ แต่อาจเป็นปัญหาสำหรับ ครูที่มีประสบการณ์มาก ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นผู้สูงอายุ รวมถึงผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ และวินัยอย่างเคร่งครัด จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่สามารถทำร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะให้การให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหที่อาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและขัดแย้งด้านการนิเทศ

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำทางวิชาการมีความรู้ทางด้านวิชาการอย่างถูกต้องและสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้
3. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่สามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนอย่างเสมอภาค
4. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจบนพื้นฐานของความยุติธรรมและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
5. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่สามารถสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และปรับปรุงระบบการติดต่อสื่อสาร สารสนเทศภายในโรงเรียนที่ทันสมัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). **แนวทางการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**.
กรุงเทพฯ: ศูนย์สภานโยบาย.
- กรณีการ บุญรอด. (2547). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตาม
แนวปฏิรูปการเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **2552 ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญจรัชการย์ นิลวรรณ. (2553). **องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร**.
ดุสิตนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- เกษม สาหร่ายทิพย์. (2540). **ระเบียบวิธีวิจัย**. นครสวรรค์ : นิวเสรินคร.
- โกวิท กริทธิ. (2548). **การใช้แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธระหว่าง
ครูกับผู้บริหาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2553). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ ฯ : ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คมเพชร ฉัตรศุกกุล. (2542). **ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์: ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในชีวิต**.
วารสารจัดหางานปริทัศน์, 4(4), 30-33.
- คำรณ กระแสร์. (2542). **คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา
ศึกษานิเทศก์ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตโพยท์.
_____. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: บัณฑิต
โพยท์.
- จันทะวอน อุณจิต. (2552). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแขวงสาละ
วัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

